

Protocol L2TOR coderen engagement

Deze handleiding is gebaseerd op een uitgebreid getest meetinstrument genoemd “ziko”. Voordat je aan de slag kan, moet je 1 van de begrippen achter het instrument leren kennen: *engagement*.

Het is belangrijk dat je vooraf leert om gericht te kijken naar kinderen en weet hoe je moet werken met het instrument. Enkel als je de handleiding onder de knie hebt, kan je de scores juist invullen. De voorbereiding van de zelfevaluatie is van groot belang. Wil je meer informatie en hulp bij het inoefenen van ziko? Daarvoor kan je terecht bij ecego. Je vindt meer informatie op de website van kind en gezin (www.kindengezin.be) en van ecego (www.cego.be)

Je kan ook meer informatie vinden in deze twee publicaties:

Laevers, F. (2005). Well-being and Involvement in Care Settings. A Process-oriented Self-evaluation Instrument (SIC's). Leuven, België: Kind En Gezin; Research Centre for Experiential Education.

Laevers, F., Daems, M., De Bruyckere, G., Declercq, B., Moons, J., Silkens, K., ... & van Kessel, M. (2005). ZiKo. Zelfevaluatie-instrument voor welbevinden en betrokkenheid van kinderen in de opvang

Wat is engagement

Een kind dat engaged is, wordt als het ware 'helemaal opgeslorpt' in zijn activiteit:

Spelen met blokken, boetseren of puzzelen, luisteren naar een verhaal, met anderen praten, het is een heel aparte beleving die je zowel bij baby's als bij volwassenen kan herkennen.

Motivatie

Als je engaged bent, voel je je aangesproken door de activiteit, dus ben je werkelijk geïnteresseerd. Engagement krijg je niet als je dingen alleen maar doet omdat anderen het vragen of er jou toe verplichten. Je motivatie komt vanuit jezelf, dit kan dus wel opgedragen zijn vanuit anderen, maar je bent er zelf actief mee bezig.

Intense mentale activiteit

Bij engagement stel je je helemaal open voor ervaringen: de indrukken die je opdoet zijn heel sterk. Lichaamsgewaarwordingen en bewegingservaringen, kleuren en klanken, geuren en smaken hebben een schakering en een diepte die er anders niet zijn. Je spreekt je verbeelding en je denkvermogen ten volle aan. Bij niet-betrokken activiteit zijn de gewaarwordingen niet doorleefd, dus oppervlakkig.

Voldoening

Engagement is een heerlijke toestand: je bent in vervoering. Wat je beleeft is energie die door je stroomt. Kinderen nemen spontaan steeds opnieuw initiatieven die hen in die toestand brengen. Spel is de plek bij uitstek waarin ze deze genoegdoening vinden. Ontbreekt engagement, dan krijg je verveling, een gevoel van leegte en frustratie.

Exploratiedrang

De bron voor engagement is de ontdekkings- of exploratiedrang, de drang om de wereld te ervaren, om zintuiglijke indrukken op te doen, om greep te krijgen op de werkelijkheid. Aanvankelijk is dat 'greep krijgen' letterlijk te nemen: aanraken en grijpen wat in de buurt komt. Gaandeweg gaat het meer om het 'begrijpen' van de werkelijkheid.

Aan de grens van je mogelijkheden

Engagement is mogelijk als een activiteit een uitdaging is, niet te makkelijk en ook niet te moeilijk. Bij engagement bewegen mensen zich dus aan de grens van hun mogelijkheden. Ze spreken hun vermogens ten volle aan, ze geven het beste van zichzelf - of we het nu over baby's hebben of volwassenen, over kinderen met een zwakke mentale ontwikkeling of over hoogbegaafden.

Waar engagement goed voor is

Engagement is iets heel bijzonders. Iedereen die gewoon naar kinderen kijkt, wordt erdoor verrast. Je voelt intuïtief aan dat je het spel niet mag verstoren.

Is er engagement, dan weten we dat kinderen hun mogelijkheden aanspreken en dat ze 'in ontwikkeling' zijn: ze leren op een dieper niveau, ze worden echt competent.

Jouw taak

Je gaat de engagement van het kind bepalen. Je werkwijze is eenvoudig en te vergelijken met 'scannen': je observeert het kind gedurende een tweetal minuten (1 videofragment). Geef elk kind een score voor engagement op basis van een vijfpuntenschaal. Je mag ook halve punten geven, dus het kind kan ook 3.5 engaged zijn. Bij het scannen gaat het om een momentopname, het kan dus zijn dat hetzelfde kind het ene fragment een lage engagement scoort en het andere moment een hogere engagement. Daarnaast kijk je naar de engagement over het gehele fragment. Laat het kind dus in het begin van het fragment een hogere engagement zien dan in het laatste gedeelte; dan middel je over deze twee waardes. Dit middelen laat je ook afhangen van de periode dat het kind deze engagement laat zien, als het kind dus een derde van het videofragment een hoge engagement (5) laat zien en gedurende 2 derde van het fragment een lagere engagement (3) laat zien. Dan is de uiteindelijke niveau voor engagement dus tussen een 3.5 en een 4. Handig is dus om tijdens de fragmenten te noteren hoe engaged het kind is en waarom je dat vindt.

We gaan twee soorten engagement meten: child-task engagement en child-robot engagement.

Het meten van child-task engagement

Child-task engagement kijkt naar hoe de kind engaged is met de taak. Dit kan op de tablet zijn, maar ook als de robot vraagt dat het kind iets moet doen (zoals nazeggen en nadoen). Als het kind doordat de robot praat richting de robot kijkt, is het kind nog steeds engaged met de taak. Ook in het geval dat het kind naar de robot kijkt als de robot een gebaar laat zien, leidt dit niet tot een lagere child-task engagement. Immers, het nazeggen en de gebaren behoren tot de taak. Alleen in het geval dat het kind ergens anders op focust tijdens de taak of naar de robot kijkt zonder enige reden scoor je de child-task engagement lager. Dit betekent ook dat je niet meet hoe engagement het kind met de robot is, dat is de focus van de andere engagement schaal.

Child-task engagement gaat ook gepaard met fouten in het spel, over het algemeen leidt een lagere engagement tot meer fouten bij een kind. Maar, zoals jullie vast herkennen door het zelf afnemen van de experimenten, zag het systeem soms fouten die eigenlijk niet fout waren. In dit geval is het aan jou om deze fouten niet mee te laten tellen met jouw child-engagement score.

Hieronder de schaal voor child-task engagement in een tabel met voorbeelden gezet.

De schaal voor child-task engagement		
Niveau	Engagement	Voorbeelden
1	Uitgesproken laag	Het kind vertoont nagenoeg geen activiteit: Geen concentratie: staren, wegdromen; Een afwezige, passieve houding; Geen gerichte activiteit, doelloze handelingen, niets teweegbrengen; Alleen aan het tikken op het scherm om door te gaan Alleen bezig met de experiment leider en niet met de taak; Geen tekenen van exploratie en interesse; Niets in zich opnemen, geen mentale activiteit.
2	Laag	Het kind vertoont enige activiteit, maar deze wordt geregeld onderbroken: Beperkte concentratie: wegstaren, prullen (friezen), dromen; Makkelijk afgeleid; Taken worden in beperke mate uitgevoerd.

3	Matig	Er is de hele tijd activiteit, maar niet echt geconcentreerd. Het kind is routinematig, vluchtig bezig; Is beperkt gemotiveerd, voelt zich niet uitgedaagd, toont geen echte inzet; Doet geen diepgaande ervaring op; Is niet opgeslorpt door wat het doet; Gebruikt zijn capaciteiten maar met mate; De activiteit raakt de verbeelding en het denkvermogen van het kind niet. De meeste taken worden uitgevoerd.
4	Hoog	Er zijn doorgaans signalen van engagement: Het kind gaat globaal op in zijn spel; Er is doorgaans concentratie, maar soms verslapt de aandacht; Het kind voelt zich uitgedaagd, er is een zekere gedrevenheid; Gebruikt zijn capaciteiten; Spreekt de verbeelding en het denkvermogen aan.
5	Uitgesproken hoog	Het kind is gedurende de hele tijd ononderbroken bezig en gaat sterk op in zijn activiteit: Is ononderbroken geconcentreerd, opgeslorpt door de activiteit, vergeet de tijd; Is heel gemotiveerd, voelt zich sterk aangesproken; Is niet af te leiden; Kijkt aandachtig naar de taak, heeft aandacht voor details; Spreekt voortdurend al zijn capaciteiten en mogelijkheden aan; Er is een sterke mentale activiteit: de verbeelding en het denkvermogen draaien op volle toeren; Doet diepgaande nieuwe ervaringen op; Geniet van zo gedreven bezig te zijn.

Het meten van child-robot engagement

Child-robot engagement kijkt alleen naar hoe de kind engaged is met de robot. Dit is niet gerelateerd aan de taak. Het kind kan engaged met de robot zijn zonder dat het kind de taak uitvoert. Child-robot engagement wordt bepaald door de mate van hoe vaak het kind praat met de robot en kijkt richting de robot. Alleen het nazeggen van een target word is geen teken van child-robot engagement, immers de kinderen in de tablet conditie praten ook de tablet na. Als het kind bij het nazeggen van het target woord de robot ook nog aankijkt, dan telt het wel mee voor de child-robot engagement. Ook kinderen die de gebaren van de robot na doen laten een hoge engagement zien. Een kind dat alleen richting de tablet kijkt en de robot negeert (probeert te negeren) zal juist lager scoren.

De schaal voor child-robot engagement		
Niveau	Engagement	Voorbeelden
1	Uitgesproken laag	Het kind vertoont nagenoeg geen interactie met de robot: Geen concentratie: staren, wegdromen; Negeert de robot volledig; Heeft een gesloten (lichaams)houding richting de robot; Een afwezige, passieve houding; Geen gerichte activiteit, doelloze handelingen, niets teweegbrengen; Geen tekenen van interesse in de robot
2	Laag	Het kind vertoont enige robot interactie, maar deze wordt geregeld onderbroken: Beperkte concentratie: wegstaren, prullen (friezen), dromen; Kijkt beperkt richting de robot; Makkelijk afgeleid;
3	Matig	Er is de hele tijd robot activiteit, maar niet echt geconcentreerd. Het kind is routinematig, vluchtig bezig; Is beperkt gemotiveerd, voelt zich niet uitgedaagd, toont geen echte inzet; heeft een open (lichaams)houding richting de robot; Doet geen diepgaande ervaring op; Is niet opgeslorpt door wat het doet;

		Doelloos aanraken van de robot
4	Hoog	Er zijn doorgaans signalen van robot engagement: Het kind gaat globaal op in zijn spel met de robot; Er is doorgaans sprake van joint attention; Er is doorgaans concentratie, maar soms verslapt de aandacht; Het kind voelt zich uitgedaagd, er is een zekere gedrevenheid;
5	Uitgesproken hoog	Het kind is gedurende de hele tijd ononderbroken bezig en gaat sterk op in zijn activiteit met de robot: Is ononderbroken met de robot bezig Is niet af te leiden van de robot; Kijkt aandachtig naar robot, heeft aandacht voor details; Praat tegen de robot; Gebaren na doen (in de iconische gebaren conditie); Er is sprake van joint attention; Geniet van met de robot bezig te zijn